

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Pätadvadsať ročné jubileum Pápeža Lva XIII-ho.

Keď človek prichádza k niečomu veľmi vznešenému, svetochýrnemu, velebenému a veľkolepému, vtedy sám cíti sa byť malicherným i celou dušou jeho zavládne akási sladká, posvätná pokora. Takými to posvätnými city prichádza teraz veškeré kresťanstvo pred trón námestníka Kristovho, Pápeža Lva XIII-ho.

Pútník, jemuž nútno bolo prekonať dlhú, roky trvajúcu cestu, keď konečne uvidí milostivý chrám, cieľ to putovania svojho: vtedy preplňuje sa srdce jeho radosťou najsvätejšou, velebnou, nehlučnou. Duch jeho podobá sa včielke, obťaženej z ďaleka nashieranými sladkosťami, ktorej vzlet stáva sa vážnym a tichým pod sladkou farchou toľkého radostného požehnania.

Takýto je teraz aj vzlet myšlienok a citov našich a nemôže byť ani inakší.

Napoleon nariaďuje.

My, ctení čitatelia, putujeme teraz, čo len v duchu, pred Svätého Otca, starca to dva aj deväťdesiatročného. My dožili sme sa takého obdobia v živote cirkve svätej, aké cez dlhé storočia od prvopočiatkov kresťanstva iba dvakrát objavilo sa vykúpencom Ježišovým. Doteraz len sv. Peter, prvý to námestník Kristov panoval niečo vyšej 25 rokov, z ostatných však 262 pápežov len jedon — Pius IX. dožil i prežil roky Petrové. Slávne panujúci Sv. Otec terajší, pápež Lev XIII. je tretí, ktorý dosiahol päťadvadsiaty rok svojho blahodarného panovania. On 20-ho februára dovršil 24-tý rok svojho pápežstva a 3-ho marca uplyne tolko tiež rokov, čo ho boli korunovali ako pápeža-kráľa. Svätý Otec náš teda započal už päťadvadsiaty rok svojho panovania.

Slávnosť táto je ovšem patrný dôkaz nemierného milosrdenstva božieho. My pod dôjomom tolkej milosti nechceme, ani nemôžeme hľadať slová svojmu nadšeniu. City naše rozliehajú sa široko a hlboko, ako velebnou tichosťou valiaca sa velrieka, nesúca na sebe Iode s farchou najdrahších pokladov. My kloniac sa pred tou prastarou základnou skalou cirkve svätej, spúšťame sa na kolena i voláme k Bohu: «*Hospodín nám Svätého Otca zachovaj a živ a blahoslaveným učíň na zemi a nevydaj Ho do rúk nepriateľov Jeho!*»

Slávne panujúci Svätý Otec náš narodil sa roku 1810., marca 2-ho a tak tohoto roku bude mu už dvaajdeväťdesiat rokov. Ako päťnásročný mladík zacítil túžbu po kňazskom povolaní a vstúpil roku 1824 novembra 24-ho do rímskeho collegiuma medzi kleríkov. Ponevác bol vždy výtečný žiak, on svoje štúdia skoro zakončil a preto musel aj čakať na vysväcanie za kňaza, lebo bol primladý. Roku 1837. v deň sv. Sylvestra posvätili ho za kňaza a už jako novovysvätenca prijal ho pápež za pápežského kaplána do dvora svojho.

O päť rokov pozdejšie, r. 1843. poslal ho pápež do Belgicka, akožto vyslanca pápežského. Prv však, než by bol odcestoval do Belgicka, pápež Pius IX. vysvätil ho za biskupa. V Belgicku zastával úrad vyslanecký za tri roky; po uplynutí týchto ale povolali ho späť, aby stal sa biskupom skutočným v Perugii a vtedy ostal aj kardinálom.

Po smrti dlhopanujúceho a mnoho krízov

pretrpivšieho pápeža Piusa IX-ho shromáždení kardináli vyvolili za nového pápeža gr. *Joachima Pecci*, kardinála-biskupa perugijského. Volba táto stala sa roku 1878, februára 20-ho. Nový pápež vyvolil si meno *Lev XIII.* a panuje na tróne sv. Petra ako 262-tý nástupca jeho.

Keď nastúpil trón pápežský, nepriatelia cirkve si ho nevsímali, spomínali ho len s posmechom; no Lev XIII. svojou múdrosťou láskou otcovskou a strpelivosťou vydobil si úctu na celom svete, tak, že aj tí najúhlavnejší nepriatelia kresťanstva vyznávajú ho za *muža veľikého*. A je tomu aj tak, lebo Svätý Otec náš skutočne panuje a riadi cirkve Kristovú takou obzretnosťou a múdrosťou, že oprávnene smieme sťahovať naň takzvané Malachiasovské predpovedanie, že bude «*lumen de coelo*», t. j. «*svetlo z neba*». Jeho doterajšie účinkovanie je mnohostranné a vždy a vsade blahodarné. Chránil vždy vieru a mravy, neunavne horlil za umenia a vedy, neprestával žiadať šírenie vzdelanosti a osvety. Vyznačil sa zvlášte v rozširovaní viery. Ako bedlivý missionár prekonal činlivosť apoštolskú. On skúmavým okom pozeral na novšie a novšie otázky a pohyby spoločenské a prihovoral ku všetkému vážne, pravdive a nanajvýš múdro. Jeho obežné listy budú nám vždy slúžiť čo najbezpečnejšia úprava v otázkach spoločenských. Aj oproti inovercom bol nielen láskavým, lež starať sa aj o nich otcovskou bedlivosťou. Týmto spôsobom mnohých priviedol späť do lodičky svätého Petra, zvlášte ale v Anglii vracajú sa nám každoročne početní do lóna cirkve Kristovej.

Snád najväčšie zásluhy vydobil si tým, že bol *socialistom* vo vznešenom smysle slova, t. j. že uznával potrebu toho, aby sa chudobnej triede, zvlášte robotníckej pomáhalo. On vyznával sa aj za *demokratu* a jak taký neprestával bojovať za práva ľudu. S jednej strany pokázal na nebezpečné prehnanstva takzvaných socialdemokratov (je to zorganizovaná strana delníkov), s druhej strany upomínal kapitalistov, t. j. vládnucích peniazmi, aby nevykoristovali sobecký triedu delnícku a obom triedam ukázal pravý spôsob, ktorým sa rozopry medzi boháčmi a robotníkmi jedine riešiť a ukojiť môžu. Vo viacerých obežných listoch svojich prednášal svetu horespomenuté učenie svoje a keď badal, že slová jeho nepochopujú alebo nenasledujú dostatočne, opäť

a opäť ohlásil sa v záujme demokratickeho, t. j. ľudového ači ľudskejšieho smýšľania.

Vy, bratia ľudáci, máte s nami tým väčšiu príčinu holdovať teraz svätému Otcovi, lebo sv. Otec je nám, uhorským ľudákom veľmi dobroprajný. On zná všetky pomery naše dopodrobna, asíce zná ich v svetle pravom. — Dobre mu je známe, koľko museli ste trpeť len preto, že chceli ste ostať vernými dietskami cirkve svätej. S radosťou pozoroval, že sa to u nás práve dľa jeho učenia pohybuje ku obrane viery a spolu k obrane práv utlačeného ľudu. — I preto z celého srdca svojho otcovského žehnal naším vodcom a aj svoje apoštolské požehnanie poslal všetkým, ktorí pod práporom kresťanskej ľudovej strany bojujú. A môžeme byť istí o tom, že Svätý Otec s potešením sprevádzal boje naše a uspokojením patrila na naše úspechy; veď vidí v tom záruku, že ovečky verné porozumeli hlasu pastierskeho a že posilnení požehnaním apoštolským spájajú sa pod znakom kríža svätého.

Spojme sa aj my milení Bratia a Sestry všetci a hlbokou úctou opierajme zraky svoje k Rímu, prosiac Boha všemohúceho, by nám nášho staručkeho Otca Svätého čím dlhšie ráčil živiť časy! E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Šariš na sneme.

Mali sme ešte v minulom čísle písať o tom, jako odhalil Michal Artim, ľudák-vyslanec zborovského okresu biedne polozenie našich dobrých Šarišanov.

Reč spomenutého pána ablegáta trvala blizo tri hodiny a bola dôkazom toho, že p. Artim je skutočným ľudomilom, priateľom ľudu. On uvádzal reč svoju s tým, že obrátil nášho «Kresťana» proti tým bezzákladným výčitkam, že by «Kresťan» bol pobúril národnostne pohyby medzi Šarišanmi. Osvedčil sa, že ľud šarišský ani nepomyslí na nevlastenecké pletky a keď aj nezná maďarský, preto uznáva sa predsa za dobrého Uhra. Že je ten ľud nesmierne zaostalý, to je pravda a že je nespokojný, tomu sú hlavnou príčinou úradníctvo a židia. Tu potom predniesol pán Artim hrozné veci o praktikách voľkových notárov a slúžnovecov šarišských. Notári popisujú porcie kedy chcú, a boly pády na to, že ani neinkasovali, lež hneď poslali exekútorov na krky ľudu. Slúžnovci nahánajú ľud so žandarmi do prác bez všetkého práva. Predniesol potom pády, ako niektorí židia znivočili klamstvom celé rodiny. Vytýkal úradom, že to vlastnenie používajú len ako kšeft na zlomkrk ľudu i zvolal: už bolo

toho dost, hľadajte si už iné pramene kšeftovania! Musí vraj uznať, že tomu ľudu nedostáva sa žiadnych práv a že veru je pravda, že v cudzine pozná tej pravdy viacej než doma. Vytýkal liberálom, ako kortešovali proti nemu. Ľud volil ho bez krajiara a liberáli vidiac tú dôveru ľudu kortešovali proti nemu tým, že neni ľudákom. On na žiadosť ľudu prijal program strany ľudovej a osvedčuje sa, že ako katolícky kňaz ani nemôže byť iným ako ľudákom, bo že by ním sami liberáli opovrhli.

Reč p. Artima bola veľmi zaujímavá a každý čudoval sa, že liberálni ablegáti doteraz nič nevedeli o tom strašnom prenasledovaní ľudu šarišského. Veď na také strašné pomery svedomitý človek by sa predsa nemal nečinne dívať. No p. Bornemisza liberál dal sa vymlúvať a opraviedňovať liberálnych úradníkov.

Tí úradníci milujú ľud a ešte mu idú na ruku, aby len svobodne voliť môhol a aby nebol vykorisťovaný od úzerníkov. Ľudu tam nik nekrievdi a všetkej biedy jeho príčinou je len «Kresťan» a nie úradníci a židia. Do Ameriky idú síce mnohí, ale to len z lakomosti a nie pre biedu. Takto hovoril p. Bornemisza. Nuž bratia v Šariši nech už teraz sami posúdia, kto mal pravdu: či p. Artim ľudák, a či liberál Bornemisza?

Prepustenie vojakov na čas žatvy.

Medzi právomocnosťami krajiny začala sa veľká akcia, ktorej cieľom je riešiť jednu vážnu poľnohospodársku otázku. Asíce všetky právomocnosti krajiny chystajú sa razom zaslať svoje príписы ministrovi spoločnej armády a ministrovi honvédstva a v týchto budú prosíť, aby všetkých tých vojakov, ktorí slúžia už tretí rok pri vojsku a v občianskom živote sú obrábatelmi pôdy, v čas žatvy na osem týždňov urlabovali. Hospodárske kruhy myslia, že sa pred touto skromnou žiadosťou patriční činitelia neuzavrú a rátajú aj na to, že aj minister orby Darányi bude podporovať prosbu stolíc.

Revolúcia robotníkov vo Španielsku.

Španielsko je už od dávna chýrne o tom, že tam páni liberáli všemožne prenasledovali cirkev katolícku. To ustavičné štvanie proti cirkve katolíckej prinieslo teraz veľmi smutné ovocie. Keď páni znevažovali cirkev, od nich naučila sa to aj chudoba, a chudoba bez viery, to máte revolúciu hotovú. Pravda, že tá chudoba keď sa vzbúrila, ona nešla len proti kňazstvu, ale veru aj proti pánom liberálnym.

Vo Španielsku to už dávno tlelo, až naraz minulé dni vypuknul všeobecný strajk (stávka práce). — A keď vojsko chcelo rozháňať štrajkujúcich, ľud dal sa aj do vojska a to síce nie len kamením, lež aj revolvermi. O vzbure podávame nasledovné telegramy:

Madrid, 21. febr. Strajk po Španielsku stále sa šíri. Včera proklamovali robotníci všeobecný strajk aj v nasledovných mestách: Vallo, Villafranca, Couena a Cardonez. Vláda i do týchto miest poslala vojsko. Dnes vyhlásili stav obleženia i vo Valencii a v Castellone. Guvernér saragosský telegrafoval vláde o pomoc.

Barcellona, 21. febr. Tu bol zase krvavý boj medzi vojskom a robotníkmi, v ktorom padlo tridsať robotníkov a veľmi mnohí boli ranení.

Barcellona, 21. febr. Počet tých, ktorých v srážkach posledných dňoch zabili, obnáša päťdesiat. Koľko je ranených, ešte nevedno. Strajkujúci dostávajú veľké obnosy peňazí z Londýna. Dnes chceli strajkujúci vyslobodiť svojich súdruhov, ktorí sú uväznení a napadli väzenia. Vojsko ich však rozohnalo a viacerých strajkujúcich zastrelilo a poranilo. V susedných mestách vzbura ustavične rastie.

Posledné telegramy oznamujú, že boje medzi vojskom a robotníkmi sa ešte vždy opakujú a každý deň zatknú viac sto robotníkov. Strajk vypukol už aj v mestách, ktoré sú vo vnútri krajiny a v Madride sa obávajú, že aj tam vypukne všeobecný strajk. V mestách, kde vypukol strajk, nastala neslýchaná drahota, a kto môže, z nebezpečných miest odchodí.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Z pomedzi ľudákov hovoril na sneme k rozpočtu *Ján Trubinyi*, stupavský vyslanec ľudový. Ohradzoval sa proti osočovaniu seba a ľudu slovenského z panslavizmu. Liberáli hneď nadávajú kňazovi do pánslavov, akonáhle sa s ľudom svojim po slovensky rozpráva. Duchovenstvo koná svoje vlastenecké povinnosti svedomite. Ale prechmatý úradníkov na stranách slovenských sú vstave otriasať vlasteneckými citami ľudu. Pri prvej voľbe stupavskej stala sa veľká krivda ľudu tak, že ľud žiada, aby bol potrestaný ten, ktorý prvú voľbu prekazil.

Minister financií *Lukács* bránil svoj rozpočet. Darmo vytýkajú opoziční rečníci, že rozpočet ten nenie pravdivý. Aj to neni pravda, že by sa porcie boli zvýšili; však od desiatich rokov nevyniesli sme žiadan zákon na nové porcie. Cudzozemsko posúdi lepšie rozpočet náš, ako ablegáti stránok protivných.

Dr. Ján Černochoch, ľudák rozoberal náležité celú reč financministrovú. Že rozpočet ukazuje zvyšok štátnych príjmov, z toho má krajina slabé potešenie, keď že sa tie peniaze neobrátia na osožné pre ľud zariadenia. Minister sám uznal, že je krajina v zlých pomeroch hmotných; nuž zvyšok mať pri takých zobračkových pomeroch krajiny, to je veru neoprávnená politika v krajinskom hospodárstve. Že sa porcie nepovýšili, to sa môže povedať len o priamych pozemkových porciach, ale tam sú tie najrozličnejšie prirážky nové na nemocnice, na cesty atď. Nestojí, že by sa porcie nemohly znížiť. Spravedlivejšie treba ustáliť daňový kľúč a pričiniť sa k pomôženiu aj hospodárstva ľudu, aby tie porcie aj uvládali splácať.

Dôvody Černochové boli tak patrné, že minister cítil sa byť prinúteným hneď odpovedať. I rozumkoval, že je síce pravda, čo Černochoch hovoril, ale že on z toho také neprajné následky nevidí.

Nariadenie proti prísnemu pokutovaniu.

Ctení čitatelia rozepamätajú sa, že náš dr. Kovács a Rakovszky interpelovali ministra pre tie vysoké pokuty peňažné, ktorými pred fraštáckou voľbou povestný Czocher sužoval ľudákov. Aby sa takito panáci naučili trochu svedomitosti a ľudskosti, minister vnútra vydal obežník na stolice, aby za každú malichernosť nerozhadzovali sa s tými najväčšími pokutami. V tom obežníku čítame doslovne: «administratívne úrady nedbajú na slušnosť zasluhujúce okolnosti a vo výrokoch a v exekvovaní týchto jednak prílišnou prísnosťou zaobchodia s obecnstvom. Mnohých ľudí znivočia tým, že veľké pokuty na jeden raz žiadajú a exekvujú na nich».

Nariadenie ministrovo by bolo teda už tu; uvidíme, či opovázlivci budú i naďalej frčky hádzať ministerským rozkazom.

Katolícká autonómia.

Darmo odzneli vážne slová grófa Zichyho, Molnára, Majora, Ugrona a iných na kongresse autonómnych vyslancov. Vláda i tu prerazila pri otázke katol. základín. Väčšina kongressistov uzavrela, že základiny bude aj odteraz liberálna vláda manipulovať — autonómii ponechá sa právo len svoje poznámky porobiť na účty vlády, týkajúce sa katol. základín.

Lepšiu nádej môžeme prechovávať dotyčne riešenia otázky školstva. Už z doterajších rečí vidno, že veľmi vážni členovia osvedčujú sa za to, aby školstvo naše prevzala autonómia.

Úprava.

Počúvame, že «Krajinský vzájomný Assekuračný Spolok» — «**Országos Kölcsönös Biztosító Szövetkezet**», ktorý do rúk *Žigmunda Szönyiho* (Spitzer) prešiel, cestou pravotnou rozličné **náhradné poplatky** vyžaduje od tých, ktorí u toho spolku poistení boli. Asiže žaluje ich, na koľko je nám známo, tu v Budapešti, čo je celkom prirodzene veľmi nepríjemné a s veľkou trovou spojené pre tých, ktorí na vonkove bývajú. Jestli sa ale na pojednávanie k súdu nedostavia, vtedy ich posúdia, ako sa vraví, pre vzdorovitost a pán Szönyi vyhrá process proti nim.

Aby sme teda našich ctených čitateľov osvobodili od útrat a od prípadnej škody, oslovujeme všetkých, ktorých Žigmund Szönyi (Spitzer) v mene «Országos Kölcsönös Biztosító Szövetkezet»-u zažaloval, nech pošlú s podpisom **mena svojho a dvoch svedkov** a tiež 50 krajciarovým kolkom opatrené pravotárske splnomocnenie na dolupísanú kanceláriu a my sa už potom postaráme pre nich o pravotára, ktorý bezplatne pôjde ich tu v Pešti pri pojednávaní zastávať a obrániť záujmy jejích. Rozumie sa, že aj žalobné listiny majú poslať so splnomocnením.

V Budapešti 25-ho februára 1904.

Kraj. ústredná kancelária
«**Ludovej strany**»

Budapest. VIII., József-körut 35. sz.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovo v Stankovanoch.

Číslo 37—38.

Ján Gyuresák obetoval 3 kor. ; po 2 kor : Kubicza rychtár v Zuberici, Conzum Zuberecký, dr. Ján Koválik, Filiálka Ruž. šporitelne v Trstenej, oravský úverkový spolok ; po 1 kor : Emil Maixner, Matej Stech, Ján Kubik Zábido ; Mesto Trstená, Juraj Bulla ; po 10 hal. : Jozef Borodács, Ján Klemballa, Koloman Ignatovics, Terezia Ortner, Juraj Babjak, Jozef Tochorý, Karol Gruber, Jozef Tochol, Ján Brutofský, Ján Demko, Anton Gál, Maria Zavin, Ondrej Lovian, Jozef Šimičák, Štefan Železnik, Jozef Mikuš, Matej N. ; po 20 hal. : Klučarovszky, Tomáš Prě, Juraj Kremnica, Dora, Bebej, Tomáš Koval, Jozef Brištár, Ján Kubovčík, Jozef Vossár, Jozef Šiška, P. Kocián, Šurinák, Ján Šróba, Štefan Bebej, Ján Gonda, Anna Jurina, Ján Jandura, Ján Teleky, Gallasz, Kulesár, N. N., Laurinec ; po 30 hal. : Ján Putanko, Jozef Hudecz, Lojz Tomesz ; po 40 hal. : Jozef Czapuljak, Ján Škarda ml., Tomáš Majerčák st., Jozef Filek, Jozef Harmata Ján Prě, Ondrej Fandak, N. N., T. Laurinec, Juraj Füzély ; po 50 hal. : Jozef Jazercsak, Jozef Švelaň, Ján Šiška ; Tomáš Majerčák 1 kor. 40 hal. ; Ján Filek 22 hal. ; Ján Mišán 60 hal.

Spolu číslo 1—38 = 3843 korún 57 hal.

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali !

Pestujeme lieskovce.

Pestovanie ovocných stromov na našich krajoch nedosiahlo posiaľ očakávaného výsledku.

O tomto predmete bolo už mnoho prednášok. Školské záhrady sú z väčšej čiastky vzorom pre našich hospodárov, keďže si títo pre seba potrebné ovocné stromy buďto za lacný peniaz, alebo i zadarmo z týchto záhrad berávajú. Sama vláda podporuje pestovanie stromov, no vzdor tomu výsledok tohoto podniku je veľmi nepatrný.

Istý odborný znalec hospodárskych pomerov, prednášajúc shromaždeným roľníkom a vidiac ovocné stromy toho kraja v zanedbanom stave — riekol im : «Keď som do vášho kraja prichodil, volaly na mňa vaše stromy» : «Narež si s nás prúto, sprav z nich metlu a vyobšívaj ňou našich hospodárov, aby sme im prišli na um, aby nás potom okopali, vyčistili a my ich za toto namáhanie obdarime dobrým ovocím !»

Príčiny toho neutešeného stavu sú rôzne.

Predovšetkým naši gazdovia pestujú len jablňu a slivku, výnimečne hrušku. Ostatné ovocie nepovažujú za namáhania hodné. Lenže nie každá pôda a poloha našej krajiny je súca k pestovaniu týchto dvoch druhov ovocia, následkom čoho oni zakrpatujú.

Druhou, nie menej dôležitou príčinou nezdaru pri pestovaní ovocných stromov, sú — okrem ľahostajnosti

a nedbalosti našich hospodárov — klimatické pomery mnohých našich krajov.

Na podzim a k jari vejdú údoliami od západu k východu sa ľahajúcimi prudké vetry, takže tie stromoradia, ktoré sú k východu nápadne naklonené, od prudkých nárazov vetra častokrát bývajú poškodené. Takýto prudký vietor obyčajne aj ovocie so stromov strháva.

Tomuto nepriateľovi ovocných stromov sa len pestovaním ovocných krovín môže zdarne čeliť.

Z radu ovocných stromov a krovín treba k pestovaniu zvlášte liesku odporúčať.

Táto uspokojí sa s hocakou, áno aj s najhoršou pôdou, čoho dôkazom je, že liesky na mnohých krajoch našich obyčajne len v chrastiach a v skalnatých údoliach vo veľkom množstve rastú.

Naši gazdovia tedy nemusia pre ne zvláštnu polohu upotrebiť. Ba naopak, lieskový orech i v stíne za parkanmi, kde dosiaľ len čierna baza a daromné kriaky rastú, s prospechom sa darí.

Pre svoj vývin potrebuje zvlášte vápenné látky. Týchto je dosť na starých múroch a v odpadanej vakovke.

Vzrast liesky je pomerne dosť rýchly. Na druhý, najneskoršie na tretí rok už rodí ovocie. V tejto dobe tak zmohutnie, že priemer jej koruny je rovný korune toho ovocného stromu, ktorý sme tri razy prv vysadili.

Okrem toho jej bujná zeleň je pre ľudské oko veľmi príjemná.

Vtáčstvo v jej korunách mnohokrát hniezda klade a nocúva.

Ovocie liesky, ktoré dosiaľ za drahý peniaz z Asie, z gréckych ostrovov a zo Sicílie kupujeme, úplne dozreje aj na vyššej polohe. Pri sušení lieskovcov nielo temer žiadnej roboty, pretože lieskovce na každom vzdušnom mieste v pár dňoch sa usušia.

Cena lieskového ovocia, ktoré na našich krajoch vypestujeme a sošlachtime, prevyšuje, čo sa kvality a veľkosti týče, všetky tie jeho druhy, ktoré zo zámorských krajov kupujeme.

Áno, aj drevo lieskové v hospodárskych potrebách zosohujeme výhodne. Výhonky jeho koreňov, ktoré každú jar treba odstrániť, možno na obruče upotrebiť, takže tieto svojou belostou nad ostatné druhy dreva vynikajú. Výhonky pre ich rovný vzrast upotrebuje sa na podopierku pre plazivé rastliny v záhradách (ako na príklad fazuľa, hrach atď.).

Keď teda povážime, koľko pôdy v záhradách našich hospodárov pozdĺž parkanov bez osohu leží, ďalej že tieto pre svoju nesriedenosť často ani mená sadov nezasluhujú, a že lieskové stromky k vôli pestovaniu za maličerný peniaz, áno i za darmo zaopatrit si môžeme, koľko aj to, že pestovanie druhých ovocných stromov sa na daktorých našich krajoch pre nepriaznivé klimatické pomery nie bária dobre osvedčilo, musíme uznať, že tento druh ovocných krov zasluhuje väčšej pozornosti, než akú v očiach našich gazdov posiaľ mal.

Z «Plzeňských Hosp. Novín».

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľkom. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóškútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Ettyeku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence
Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčastníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 korún,
II. " " " "	I. " " " "	200 "
III. " " " "	III. " " " "	102 "

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so slobodným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasťou na tejto púti, majú sa prihlásiť do 10-ho marca 1902. u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostriackého, ku ktorému súčasne s prihlásením sa má poslať preddavok 30 korún poštovou assignaciou. Ostatné peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi dopošu. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekto chcel mať talianske peniaze.

NB. Bárs sme určili čas prihlasov až po 10. marca, predsa prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhovieť mohli — o včasnejšie prihlásenia.

Vedieť treba.

Straniva bydla. Pútnici dostanú v Ríme na 6 dní bydlo (prípadne aj na dlhší čas); avšak o stravovanie sa sami postarajú.

Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listy cestovné na 60 dní platné, a spoločovanie len ta idúc je nutné, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplácať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľúbosti predĺžiť a na zpiatočnej ceste po čiare železníc kdekolvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šéfa stanice

poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpif mieni — a toto vždycky opakovať, kedykolvek sostúpif chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

V mene usporiadania a vysvetlenia na dotazy podá
Jozef Kompánek,
farár ostratický (Nagy-Sztricze Trencsénmege).

BESEDNICA.

Letí sniažik ...

Letí sniažik, letí do našeho dvora ...
Moje srdce stydne, moja myseľ chorá.
Dumám smutný, dumám, kde pomoci, zľavy?
kto ohreje trudný život, zimomravý,
ktorá duša, ktorá?

Letí sniažik, letí na stodoly šopy,
príde slnko, príde, stopí sa on, stopí.
No to slnko teplé, to slniečko sumné,
hej, nenechá u mňa, hoc sa vkradá ku mne,
uzdravenia stopy.

Letí sniažik, letí, bársby letel hojne
na prielohy biedy, cesty trampôt znojné!
Že by zavial všetko, kde prázdnota, pusto,
prikryvadlom bjelým zastrel rúče, husto
hrob lazára strojne. *Dlhomír Poľský.*

Dva listy.*

I.

Adressa: Pánovi Vendelínovi Rebrovi môjmu otcovi. v páde že by nebol doma a na lichvací jarmok odišiel. vtedy mojej matke, Kataríne Rebrovej rodenej Kocúrková, ak by ale aj tá bola na kopačke cukrovej repy, vtedy pánovy Jozefovi Rebrovi, môjmu bratovi pohunkovi v malom domku blízko potoka, hneď na pravo, ako sa začína dedina pri moste. Cisárstvo Rakúske, krajina Uhorská v Europe.

Milý rodičia a brat Jozefko!

Pozdravujem Vás všetkých na stotisíckrát rázi i na zlatú nitku. Ja som chvála Bohu zdravý, ktorého zdravia aj Vám višujem a tešilo by ma, keby Vás tieto moje riadky pri dobrom zdraví natrafif ráčily. Konečne po dlhom cestovaní som už pri mojom regimente, ktorý je veľmi pekný, len do tých úzkych nohavíc sa mi driek a zadok nemohol nijako mestif; kamaráti ma s tým tešili,

* Na ukážku s «Vybraných Spisov Zaoska».

že však sa mi on onedlho vmestí v rajčúli. Klobásku a tvaroh, čo ste mi na cestu dali, sme s kamarátmi sjedli. Prvú noc mi ľúto bolo za vami aj za lyžičkou, ktorou som jedával, i plakal som v tichosti pod pokrovcom tak, že ma žiaden nevidel, ani nepočul, lebo by ma boli vysmiali, že aký to husár bude zo mňa. Pozdravujem aj tetku Doru, tú dobrú dušu, tú dobrú! ktorá mi sľúbila, že mi suchých hrušiek pošle. Pozdravujem na stotisíc-krát aj môjho ujčeka feldčiara a okresného miškára, pána Cvajfúsa, ktorý bol tak láskavý mi jeden mechúr doslať na tabak. A nezabudnite susedovej Aničke povedať, by na mňa čakala, kým sa z vojny vrátym po troch rokoch, že si ju istotne vezmem. Jestli by ale čakaf nechcela a triafal by sa jej lepší vydaj, nemusí čakať a rád budem, keď sa vydá. Tento list Vám preto posielam, aby ste vedeli, že som zdravý a nemám sa čo pono-sovať.

Ale aj Vy aby ste sa nadarmo nestrachovali a hlavne, že nepotrebujem peniaze, že ako úfam, Vám veľmi milé bude, lebo mi tu všetko hojne dostaneme, čo nám je potrebné k vyžitiu. Keby ste mi ale vzdor tomu chceli poslať dve-try korunky, tak ja Vášmu dobrému rodičovskému srdcu nechcem predpisovať, ale Vás to nemusí mrzeť a ženírovať, ináče povedzte to Jozefovi, môjmu bratovi, či by mi on nemohol pár šestákov poslať. Znáam aj dobré srdce môjho ujčeka Cvajfúsa, aj ten by bral do povahy moju žiadosť; keby ste mu povedali, on mi istotne pošle jednu korunu a jestli mu miškárske remeslo dobre ide teraz v jaseňi, tak ani jeho šlachetnému srdcu nepredpisujem. To by ma na každý pád tešilo... ale Vás to preto nemusí mrzeť a ženírovať, lebo my, čo potrebujeme, máme tu všetko dostatočne... prosím Vás, nech Vás to len nemrzí... keby ale Vás to ale malo mrzeť a ženírovať, povedzte to radšej bratovi Jozefkovi, že ho to nemá čo mrzeť, mne dve korunky poslať.

Ja ležím tu v garnizóne, ako to snáď už aj viete; ale Vás ešte raz prosím s týmto mojím písemkom, aby ste to nezabudli, keď mi onedlho písať budete. Tu sa vo vinohradoch mnoho vína rodí, preto ho aj lacno môže každý dostať, kto má peniaze. Čo sa týka tých troch koruniek, to mi je ľúto, že sa ich zbaviť chcete, snáď ich Vy viac potrebujete, nežli ja. A brata Jozefa dávam prosím, by ho nemrzelo, mne dačo poslať na víx a na kriedu gombiky pucovať; keby ho ale mrzelo, radšej mi Vy pošlite a nech Vás to neženíruje.

A už sa krava «ružena» otelila? a či sa oprasila už sviňa? a koľko má prasiec? Prosím Vás, odpíšte mi. Nuž som Vám už všetko odpísal, čo by Vás malo zaujímať. Píšte mi čím skôr jednu dobrú interessantnú odpoveď.

S Bohom milí rodičia! Až do smrti Vás milujúci syn:

Juro Rebro,

honnésky busár v 2. husárskom regimente. 3. eskadrona, tretí od ľavého krídla v druhom rade.

NB. Vec som dobre rozmyslel: keby brat Jozef a tetka Dora nemali tie tri korunky, mne by vlastne milšie bolo, keby ste ich Vy mne poslali.

II.

Pánovi vojakovi husárovi Jurovi Rebro, mojmu synovi v 2. regimente, 3. eskadrona, v ľavom krídle treťiemu z druhého radu, ku dozvedeniu u svojho regiment-kommanda.

Môj milý sinku náš!

S radosťou a veľmi pohnutým srdcom dávam Ti na vedomie, že list Tvoj o tých troch Korunách, ktoré by si tak súrne potreboval, sme hotove a skutočnosti prijali. Pred všetkým Ti srdečne ďakujeme za prosbu, aby Ťa to nemrzelo a sa neženíroval za tie tri korunky. Ony by ma vskutku neženírovaly, ani nemrzely ešte ani vtedy, keďby sa mal mrzeť a ženírovať Tebe tie peniaze poslať. Včera sme kúpili kravu, ktorá ešte nie je celkom zaplatená — však vieš, že nám koza zdochla. Tvoja tetka Verona hneď začala plakať, ako som jej Tvoj list prečítal, aj sa hneď ponúkla Tebe tie tri korunky poslať, keby ich mala; ale, bohužiaľ, ich ona nemá, aj slivky jej tento rok húsenice sožraly. Tvoj brat Jozef ich má, ale hovorí, že ich sám potrebuje.

Medzi takýmito okolnosťami nám nič inšieho nepozostáva, ako pri najbližšom otelení tej celkom nezaplátenej kravy na jej budúce teliatko, keď sa utiahne, tie peniaze u leika vypožičať.

Už som ti všetko napísal, čo by ťa zaujímať mohlo a zostávam s tou žiadosťou, že by si tie peniaze aj skutočne dostať mohol.

Tvoj milovaný ľúby otec až do smrti

Vendelin Rebro.

NB! Ponevác sme sebe vec celkom zrele a vážne rozmysleli, tie peniaze tebe radšej nepošleme, by si do zbytočných výdavkov nepadol. Tvoja tetka Verona, ktorá ťa veľmi rada má, myslí tiež tak, že by si potom za inšími mohol behať; aj ujček Cvajfús nemá čo miškovať, teda tomu vyrozumieš.

Liberálom.

II.

Veje vetrik veje,
Od Tatier k Dunaju;
Zvučné hlasy idú
Po slovenskom kraju

Po slovenskom kraju
Zvučné idú hlasy:
Slováci ožili —
Zmenily sa časy!

Strana ľudu nášho
Rezko si počína —
Bo veď neznabožstvo
Vieru nám podtína.

Recepciu židov
Nepotrebuje —
Za vieru do smrti
Bojovať budeme!

«Liberálov zničť,
Modly im pokazť»
Heslo je ľudákov,
«Do pekla ich srazť.»

Sberba farahúnov
Posbieraš kaftany
Odpraceš sa od nás
V štyry sveta strany.

Vzhliadni Bože s neba,
Z trónu vysokosti;
Popraj — daj ľudákom
Plnosť všetch milosti.

Pltník.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prílepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môže urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

25ročné jubileum Pápeža. Z príležitosti 25ročného jubileuma Pápeža Leva XIII. bola mimoriadne skvelá slávnosť v basilike sv. Petra. Kardinál Rampolla spieval *Te Deum laudamus* a odbavoval sv. omšu, na ktorej prítomné bolo 25 kardinálov, 40 biskupov a veľmi mnoho pápežských hodnostárov, krom toho 300 zastupiteľov v Ríme účinkujúcich katolíckych spolkov, zastupitelia talianskych a cudzozemských cirkevných ústavov a asi dvadsaťtisíc ľudí. Basiliku sv. Petra totiž vzhľadom na to, že od r. 1890 podobnej slávnosti nebolo, otvorili pre ľud. Keď zástupy veriacich odchádzajú z chrámu zočili pápeža pri obloku jeho bytu, klobúkom a ručníkom a hlučným «evviva» pozdravovali jubilujúcu hlavu cirkve. Sv. otec, ktorý je zdravý a čerstvý, dostal obrovské množstvo pozdravujúcich telegramov so všetkých strán sveta.

Zlatá svatba arcikniežata Rajnera. 20. t. m. predpoludním odbývala sa vo Viedni zlatá svatba arcikniežata Rajnera a jeho manželky arcikňažny Marie. — Sobášne obrady boli v chráme cisárskeho Burgu za prítomnosti jeho veličenstva kráľa, skoro všetkých členov panujúceho domu a mnoho dvorných a krajinských hodnostárov. Na sobáši, ktorý odbavoval viedeňský knieža-arcibiskup kardinál Gruscha, prítomní boli mnohí členovia rakúskeho rajchsrátu a panskej snemovne a všetci rakúski ministri. Zo strany uhorskej vlády zúčastnili sa na slávnosti ministerský predseda Koloman Széll a ministri: gróf Széchenyi, barón Géjza Fejérváry, Wlassics, Hegedüs a Darányi. Spoločná armáda, jak i uh. honvédstvo a rakúska landwehr zastúpené boli mnohými generálmi. — Z príležitosti zlatej svatby kráľ vyznačil celý dvor arcikniežatského páru počnúc od hlavného dvormajstra až do posledného sluhu. Medzi vyznačenými je i jedna uhorská dáma, grófka Ida Hunyady, dávna dvorná dáma arcikňažny Marie, ktorá dostala rád Alžbety prvej triedy.

Cár a kongress Červeného Kríža. Z Petrohradu oznamujú, že cár na trovy siedmeho medzinárodného kongressu Červeného Kríža daroval 50.000 rublov. Kongress vydržiať sa bude 29. mája t. r. v Petrohrade.

Belgický kráľ a jeho dcéra. Z Brüsselu oznamujú: Z úplne hodnoverného prameňa oznamujú, že belgický

kráľ Lepold pred niekoľkými týždňami navštívil grófkú Štefaniu Lonyayčku a pomeril sa s ňou.

Dobročinnosť. Pápežský pralát a kanonik ostrihomský Franc Blümelhuber složil u kapitule ostrihomskej 20.000 korún v prospech alumnea na tamojšej arcibiskupskej učiteľskej präparandii.

Knieža Heinrich v Amerike. Z New-Yorku telegrafujú: Celé obyvateľstvo s napnutou rozčulenosťou očakáva svojho hosťa, pruské knieža Heinricha. Admirál Spojených Štátov vydal námornej armáde rozkaz, aby na každej lodi dali trikrát štyriaosemdesiat víťajúcich výstrelov. V New-Yorku a vo Washingtone čaty tajných policajtov značne soslilnili a detektívi ešte pred príchodom kniežata Heinricha zatknú všetkých podozrivých ľudí. Polouhradne oznamujú, že uvítanie kniežata Heinricha preto bude tak vrelé, ponač v Amerike každý cíti, že Anglicko vo veľmi zlom čase začalo polemii o zadržaní sa Nemecka počas americko-španielskej vojny. Mestá s nemeckými prápormi opravdive zaplavujú a každý usiluje sa zaopatriť si nejaký odznak, s ktorým bude v najbližších dňoch demonštrovať.

Oheň. V spišskej Lubici dňa 10. februára prostredné a zadné budovy dvoch domov zhoreli; pri čom sa potravina, vozi aj ovce spálili.

Metelice v Amerike. Z New-Yorku oznamujú, že v severných štátoch amerických, menovite ale v tých, ktoré ležia pri Atlantickom oceáne, panujú veľké metelice. V New-Yorku už od troch rokov nebolo toľko snehu, čo teraz. Premávku na mnohých miestach museli zastaviť, lebo sneh zavial železničné dráhy.

Ohliadači mrtvol. Spišská stolica podala žiadosť na ministerstvo, aby dohliadačami mrtvol neboli učitelia, ponač tým prekážaní bývajú v plnení svojich povinností, a krom toho taký učiteľ môže i nákazlivú nemoc preniesť do školy. Ministerstvo uznalo sice oprávnenosť tej žiadosti, ale tomu nedá sa docela vyhnúť, lebo sú obce, v ktorých je len učiteľ k tomu schopný.

Zkaza jedného mesta. Z Petrohradu dochádzajú úžasné zprávy o zemetrasení v meste Semaha a na jeho okolí. V Semahe dosiaľ 800 mrtvol vykopali zpod rozvalín. Tí oskodení úradníci, ktorí sú ženatí a majú rodinu, dostanú podporu ustálenú v obnose svojho šesťmesačného platu. Neženatí úradníci dostanú trojmesačný plat čo podporu. Štátna kassa assignovala 50.000 rublov podpory pre obyvateľstvo mesta Semahy. Zemetrasenie krom Semahy pustošilo v 33 obciach, v ktorých 27 ľudí prišlo o život.

Vystahovanie sa zo Spiša, tak sa zdá, aj t. roku nie bude menšie, ako lanského; už v mesiaci januára vydali 504 pasov.

Hrozný skutok jednej matky. Z Viedne oznamujú: Rozsobášená manželka bývalého mestského hlavného fiškála dra Teodora Helda po tieto dni navštívila svoju štyriročnú dcérku, ktorá odtedy čo sa jej rodičia rozsobili, žije u svojho otca. Sotva že matka ostala samotná s dievčatkom, vytiahla revolver a viaceráz strelila na svoje dieťa a potom i seba zastrelila.

Zatknutá zlodejská banda. Hlavnomestská polícia nedávno zatkla jednu zlodejskú bandu pozostávajúcu zo 4—5 členov, ktorí sa zaoberali s kradnutím šperkov. Byty zlodejov polícia prekutala, pri čom našla u nich viac cennejších vecí, ktoré majitelia môžu si na hlavnom kapitanáte prevziať.

Mliekársky spolok v Príbovciach. Z Turč. Sv. Martina sdeľujú: Po založení mliekárskeho spolku na Velkom Čepčine aj v Príbovciach sa dávajú do podobnej práce. Onedlho už bude možno vydržiavať aj zakladajúce válné shromaždenie. Myšlienku mliekárskeho spolku v Príbovciach veľmi priaznivo prijali, pretože dosavád gazdovia sotva boli vstave speňažiť svoje mlieko. Ponevác sa jedná o spracovanie mlieka viac než od 200 kráv, spracovanie mlieka bude sriadené pravdepodobne na paru.

Výbuch na lodi. Z Toulona oznamujú: «Pionir», parník marseille-skej plavebnej spoločnosti, po tieto dni pri predhorí Taillas narazil na skalú. Do lode, na jež spodku bolo osem tún calcium-carbida, vnikla voda, následkom čoho vyvinul sa plyn acetylen, ktorý potom s veľkou detonáciou vybuchol. Výbuch zničil veľkú časť lode. Kapitán a jeden cestovateľ zomreli, ostatných cestovateľov a matrózov ratovali.

Smrteľné nešťastie. Blízko spišského Smolníka istý haviar menom Simeon Jung, keď dňa 1. februára do svojej roboty šiel do jednej otvorenej rudnickej jamy spadol, ktorú nezbadal, a tam skončil život svoj. Tak nezná človek, kde a kedy ho nemilosrdná smrť chytil.

Neopatrnosť príčinou smrti. Zo Zohoru nám sdeľujú: 8-ho februára smutným spôsobom zahynula tu jedna chudobná rodina, ktorá len z práce rúk sa živila. Ľudia tito zakúrili si do sporáka kamenným uhlím a šli na nočný odpočinok. Dvere si zapreli a rúru na sporáku tiež zapáli. Keď Pán Boh dal rána, rodina tá nevstávala a už bolo 9 hodín. Na to kováč otvoril dvere a tu našla celá rodina už mŕtvá, zadusená súc uhlovým plynom. Členovia nešťastnej rodiny sú: matka 44 ročná, Katharina Orth zvaná, ďalej dcéra Maria 19ročná, potom syn Pavel 10ročný a druhý syn Jozef 5-ročný. Mŕtvých uložili sme do jedného hrobu. Pohrab to bol veľmi smutný. Franc Ščasný, hrobár.

Štatárium v Trieste. Z Triestu oznamujú, že tam polícia chytila jednu nebezpečnú anarchistku. Chytená ženský pochádza z Krajiny. — Z Póly idúcej dostala polícia zprávu, že na jednej do Triestu idúcej lodi tajne vezú veľkú zásobu dynamitu. Polícia následkom toho prekutala všetky došlé lode, ale dynamit nenašla.

Štatistické. Koncom roku 1900. bolo na celom svete spolu 270 milionov katolíkov. Z týchto padne na Europu 193 milióny a na ostatné čiastky zeme 77 milionov. Duchovnú správu týchto katolíkov obstarávali 250.510 svetskí a 109.049 reholní kňazi, teda spolu 360.559 kňazov. Počet mníšiek robil na celom svete 460.000. — Z kňazov boli ako misiónári v Asii, Afrike a Australii zamestnaní 14.930 a z mníšiek 15.900. Teda pomerne veľmi málo. Toho príčinou je nedostatok kňazov

missionárov, hlavne ale nedostatok peňazí. V celom minulom storočí, tedy od 1800—1900 na misiónárske ciele bolo spotrebované 1927 milionov korún, teda priemerne na každý rok padly 19 milióny korún. Táto summa je iste veľká, ale keď do ohľadu vezneme, aké hrozitánske kraje nachodia sa ešte vo tme pohanstva, kde naši misiónári pre nedostatok hmotných prostriedkov účinkovať nemôžu, je veru dost, ba veľmi malá.

Berlínski robotníci bez práce. Neoostatok práce cítiť po celej Europe a je koľkokoľvek miest, kde je polozenie robotníkov omnoho smutnejšie, než v Budapešti. Tak ku príkladu v Berlíne počet robotníkov bez práce je takmer úžasný. Socialistický časopis «Vorwärts» dal ich totiž spočítať a vysvitlo, že 126.000 rybotníkov nemá zamestnania. V ostatných mestách Nemecka je tiež veľmi mnoho robotníkov bez práce.

Drahý obraz. Z Paríža píšú, že Rafaelov obraz «Madonna sv. Antona paduanského» zakúpil miliardský boháč americký, Pierpont Morgan za 23 milionov korún a bude vystavený vo výstave v Burlington-House. Maľovaný bol kedysi pre ženský kláštor sv. Antona v Perugii. Roku 1867. chcelo ho britské museum v Londýne za každú cenu zakúpiť; ale vyjednávanie nevedli k cieľu. Roku 1870. cisárovná Eugenia ponúkala za 480.000 zl., ale ponúkaná cena odmrštená bola čo nedostatočná.

Jeden Amerikán píše nasledovné vďakovčinenie: «Vysokostený Pán Müller! Ja som obdržal od Vás dvojnásobno-elektromagnetický križ R. B. Nr. 86967, a hneď i upotrebil; zdravie moje vrátilo sa mi v najkratšom čase po upotrebovaní Vášho aparátu. Tak tedy vyslovujem Vám svoju najúprimnejšiu povďačnosť za Váš nezaplátiteľný vynález. Moja choroba bola rheumatismus a ma liečili lekári cez dva roky rozličnými lieky bez výsledku. Lekárske a apatikárske trovy moje činily osemstosešasedemdesiat dollárov, napriek tomu nemohli mi americkí lekári pomôcť, iba jedine a výlučne len Váš vynález, dvojnásobno-elektromagnetický to križ R. B. Nr. 86967; prejto prijmite ešte raz moje vrelé vďaky, milý Pán Boh nech vás za Váš vynález tisícnásobne odmení. — S úctou Jozef Hungler, West Bethlehem, 3-ho decembra 1901. Janal St. Nr. 45. Nord Amerika.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 hal. 50 výtiskov 18 korún, 100 výt. 35 kor.

Na obnovenie Mariánskeho chrámu Višňovského obetovali:

Z Budapešti: Puskás Karolin 2 koruny: Deák Gáspár 4 kor.

Zo Zavaru: Veisz Ferencz 2 kor.

Zo Zákopčie: Demeter Ďurčanský k predošlým 10 korún znovu 10 korún.

Z Trenč. Teplic: Spolok sv. Ruženca 12 k.; Z Jalše: Spolok sv. Ruženca 6 kor.; z Nemšovej: Florian Mrázik 4 koruny.

Z Rábu: Nagy Ignác 20 k.; zo Šopronu: Schurmann Szörényi 10 kor.; z Veľkých Uheriec: Juraj Bartáky a Maria Petko 14 k.; z Bobrova: Matúš Vlossák 10 korún.

Z Ameriky: Matej Rohár 5 dollárov a Jozef Rohár 5 dollárov čili po 24 korún 48 halierov, Jozef Klobucký 25 korún.

Zo Žiliny: Maria Hoffmann 10 k., Alžbeta Labák 2 k., Intribusz Mihály 2 k., Maria Skacel 4 k., Dávid Józsa a Irma 5 k. 70 h., Jozef Minár 3 k., Maria Podivinský 4 k., Anna Tatár 2 k., Emma Hulyák 2 k., Johanna Pokorný 2 k., Bartáky Pálné 2 k., Franc Komora 1 korunu.

Z Mlavy: Csernik Antal 2 k., z Kis-Lócsa: Koza Mátyás 2 kor.; z Nemet-Boksán: Bristyák András 1 k.

Ku zbierke Jozefa Klobucký v Amerike prispeli: Jozef Klobucký rodom z Hlinika 1 dol. 40 ct. Paul Sako s manželkou 50 ct., Mihálik Johann s manželkou 50 ct., Jozef Horil s manželkou 25 ct., Štefan Nosacka s manželkou 1 dol. 50 ct., Pavel Pilát 25 ct., Pavel Canik 50 ct., Imrich Kurucár s manželkou 25 ct., rodáci z Rovného a Franc Pavelka rodom z Makova 25 ct., spolu 5 dol. 40 ct.

Z Čatce: Sbiierka Jakuba Dobosz 11 k. 8 halierov, ku ktorej prispeli: Ondrej Haraj 1 k. 20 h., jeho robotníci 4 k. 88 halierov, Juro Hudec, Jozef Oravec, Šimon Oravec, Jozef Maslák, Matej Ondrasina, Ján Kubica, Ján Jurga, Ján Kadlubec, Ján Buta, Jozef Homolik po 40 hal., Jozef Gavlas 1 korunu.

Na Navštívenie Panny Marie obetovali menovite: Processia z Nem. Pravna 1 kor.; Processia z Terhovej 2 kor.; Processia z Prievidze 2 kor.; Pr. z Nedzede 2 kor. 20 hal.; Pr. zo Zázrivej 2 kor.; Pr. zo Štiavniku 20 kor. 73 hal., Maria Gašpar 2 k. 50 h., Pavel Kosliar ml. 3 k. 60 h., Dorota Mičura 8 k., Ondrej Beňo 4 kor., Adalbert Vrana 3 koruny. Po 2 koruny obetovali: Veronika Kosliak, Čičkanik Mihály, Kubica M. Čerňan, N. Maria Červenec, Plevík János, Pavel Gauliak, Anna Turček, Katerina Mihálik, Pavel Možucha, Valentiny Jozefín, Maria Cvinček, Jozef Cvinček, Žofia Gorčák, Katerina Petrák. Po 1 korune obetovali: Adam Zajác, Ján Zákopčan, Julianna Horvát, István Androvics, Františ Kadurik, Ignác Kada, Štefan Majerík, Lábay N. Jozef Maruša, Ján Marček, Magda Burian, Verona Pastorek, Verona Valúch, Juraj Hujo, Maria Bielik, Verona Mračník, Pavel Bohušík, Pavel Kavecký, Martin Kapitulík, Žofia Franek, Paulína Pallaghy, Martin Kostelný, Štefan Labošín, Maria Popek, Matej Kutirka, Jozef Čerňanský,

Peter Papšo, Eva Kučera, Ignác Kubošek, Jozef Kučák, Ján Kučák, Pavel Stopka, Dora Babík, Károl Kapaszný, Minarovics János, Paulína Šefara, Julianna Brezsný, Therezia Kolárik, Štefan Turček, Ludmila Rajnošek, Hrabovszky László, Verona Konárik, Franc Kudlačik, Garaj István. Drobnejšia sbierka na Navštívenie Panny Marie obnáša 92 korún 77 halierov.

Na Narodenie a Meno Panny Marie: Drobnejšia sbierka obnáša 195 kor. 68 hal. Mimo toho menovite obetovali: Ján Mičura 4 k., Ondrej Paúr 10 k., Imrich Šimko 4 k., Anna Pagáč 3 k., Ján Kondrčík 4 k. Ďalej po 2 koruny: Jozef Marček, Štefan Machciník, Margeta Fajbik, Processia z Jablonového, Verona Hujo, Ján Benko, Maria Venglár, Valentin Valica, Katerina Hazucha; po 1 korune: Lajoš Rajmann, Magdalena Cvinček, Matúš Dubač, Pavel Starúk, Ján Chvastek, Jozef Čupec, Jozef Hajko, Ján Buchtik, Matej Staník, Magdelona Juráček, Barbara Pazúr, Ján Murco, Eva Murco, Juraj Hvizdák, Ján Papík, Peter Hvizdák, Mikuláš Okuliar, Jakub Gažík, Peter Staník, Tomáš Jánošík, Anna Nlnik, Ján Vrana, Maria Šimák, Eva Badzgoň, Veronika Dera, Dora Čulák.

Z Ameriky: Redakcia «Kat. Jednoty» sossbierala 20 k. 30 hal., asice Jozef Formanek obetoval 2 dolláre a Mihal Zopatický 2 dol. 20 ct.

Všetkým týmto, jako i iným, ktorí na obnovenie Višňovského chrámu Mariánskeho obetami prispeli, nech Rodička božia od Otca nobeskeho vyprosí hojných milostí a požehnaní.

Pomocou božiou a ochotnosťou ctiteľov Pane Marie podarilo sa mi už značnejšiu summu sossbierať, tak, že chrám tento Mariánský mohol som už aj započat obnovovať. Na podnebi chrámu niektoré obrazy zo života Pane Marie už hlásajú chválu Matky božie, trebárs sú ešte nie úplne dohotovené. Práca táto v zime pretrhnutá z jara napredovať bude a potrvá to ešte dobre dlho, kým len múry kostola dokonale ozdobené budú, lebo výtečný maliar kostolný Jozef Hanula veľkú prácu si dáva, aby čo najkrajšie dieľo umelectva tu previedol a preto prácou takouto náhliv sa nedá; ale úfam sa, keď snád nie na Navštívenie vtedy na Narodenie Panny Marie maľba kostola prevedená bude. Štíry obloky malované jednotlivými dobrodincami zaopatrené chrám už ozdobujú.

Však ale pri ozdobovaní chrámu vždy nové požiadavky sa naskytujú a človek s tým, čo už previedol není ešte spokojný, lež usiluje sa pokročiť ďalej. Tak je to i pri mne. Na doliehanie mnohých ctiteľov Mariánskych rád bych ešte novú ozdobnú dlážku a do takéhoto miesta veľmi potrebnú križovú cestu zaopatril, ale Boh vie či sa mi to podari. Mnohí, hovorím navštevovatelia chrámu tohoto, k tomu ma majú, abych i toto previedol razom s terájšou maľbou, žeby chrám aspoň k jasnému pútu úplne ozdobený bol. Groše na dlažbu a križovú cestu ale musel bych od ctiteľov Pane Marie sossbierať a to by bola hodná summa potrebná. Dúfam ale, že i k tomuto najdu sa dobrodincovia. Preto v pevnej nádeji na toto už teraz obraciam sa k úprimným ctiteľom Panny Marie so snažnou prosbou, žeby k cieľu tomuto dľa

obetami prispeli a tým Rodičke božiej sa zavďačili. Milodary prosím poslať na : Alex Frátrik farár vo Višňovom počta : Rosina, pri Žiline.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Z Flova : Juraj Romančík a jeho manželka 200 kor. ; z Beharovec : Pavel Kočíš 24 k. ; z Ameriky : Gejza Smelko 50 k. ; z Oravy : Bohuznámy 50 k. ; z Ameriky : Michal Haniszko 25 k. ; Maria Onderuš 6 k. ; z Haligovec : Maria Krišanda 10 k. ; z Levoče : Ondrej Antoš 6 k. ; z Koterbachu : Stanislav Krajňak 6 k. ; z Levoče : Anna Durňak 10 k. ; z Biacovec : p. farár v mene viac farníkov svojích 85 k. ; Michal Krempasky z Križovej Vsi (Spiš) z Mníška : Juraj Dluhoš 12 k. ; zo Slovenskej Vsi (Spiš) Ján Slivinský 14 k. ; N. N. z Levoče 20 k. , Pavel Kollár, Szepesragyócz 20 k. ; z Gajaru : Martin Ruža 4 koruny.

DOPISY.

Štefanová.

Pozdravenie žabokreckým ľudákom.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krešťane».

Takmer všetci obyvatelia krajiny uhorskej opierajú zraky na vás, lebo ste zahanbili táraniny Sl. Novín, ktoré darmo obviňovali pána Majora, že on slovenský nevie. Lebo bárs aj nevie, predsa on pre slovenský opustený ľud viac dokáže, než všetci židoliberalní vyslanci učinili za 30 rokov. Vieme všetci, drahí bratia, čo nám tí nami volení liberálni vyslanci za našu dôveru preukázali. To nám preukázali, že odhlasovali na potupu 7-mej sviatosti civilné manželstvo, uviedli beznábožnosť, udelili podporn spoločnosti Adrie, ale chudobnému ľudu len väčšie dane na plecía ukladali. Prekážali katalikom samosprávu, z vysokých škôl nám odznaky Spasiteľa vyhodili nechali. Čo nám tedy pozostáva? Zaiste nič inšie, ako aby sme im svoj chrbát ukázali a takých, jako je pán Major, do snemu posielali. Preveliká radosť naplnila všetkých dobrých ľudákov, keď sa rozniesol chýr, že Žabokreký dr. a Franc Majora, obrancu to pravou vyvolili. Svoju statočnosť za cigánske sľuby a otravu nezapredá. — Sláva vám teda vy opravdiví bojovníci, lebo ste premôhli — nepriateľov! — Myslím, že vás hojná odplata neminie, lebo ste ukázali, že vieru nielen pred očima máte, ale aj na srdci s hrdoťou nosíte. Takému šťastiu sa my, občania pezinského okresu tešiť nemôžeme. Ačkoľvek nás na ľudáka 900 aj 36 hlasovalo, museli sme

podľahnúť presile nevšímavých slabúchov judášov, ktorí len k vôli židom a liberálom hlasovali, a tak jako nerozumné zvery k urne vedení boli.

Vy ale žabokreccí ľudoví voličia prijmite naše pozdravenie, ktoré z milionov srde k vám náš ľud katolícky posielá a veľké vďaky oproti vám preukazuje, lebo ste tiež hlavná opora cirkve katolíckej.

Sláva aj Stupavanom, ktorí tiež aj po druhý ráz svoju statočnosť zachovali a pána Gondu zahanbili.

Tak tiež sláva Fraštačanom, ktorí tiež toho liberálneho draka zrútili; sláva teda všetkým voličom ľudovej strany!

A tak inšie nežiadam, len aby z vás ľudákov žabokreckých sa niekto našiel, čo by mnohým judášom pezinského okresu hodne poučenia spravil, žeby sme na budúce také víťazstvo obsiahli, jakého ste sa vy za mnohé roky predsa dožili a statočne dobili. *Rafaël Tekula.*

Veľká-Bytča.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Krešťane» uverejniť.

Náš statný hasičský spolok, ktorého je zakladateľom p. Lad. Tomka, lekárnik, i bol dlhé časy jeho veliteľom, teraz je veliteľom p. Ďuro Mičura, pravotár, s hrdoťou môže pozeráť spolok tento na svoju minulú činnosť v ohni, na svoju sriadenosť vnútornú. Je on jedným zo zriedkavých spolkov, v ňomž členom byť je veľkou pýchou, z neho vytvoreným byť je veľkým a ťažkým mravným trestom. — Nevie, či v Trenčiansku je sriadenejšieho a hotovejšieho spolku hasičského. Sláva mu, nech prekvitá ešte mnohé a mnohé roky!

Spolok tento, ktorý 27 rokov účinkuje, jako každoročne, tak aj tohoto roku vydržoval dňa 2-ho februára slovenské divadelné predstavenie, spojené s tanečnou zábavou.

Effektný kus Ferka Urbánka «Rozmajrin», obraz zo života slovenského so spevami v 4 dejstvách, neminul sa svojho účinku. Naší statní herci stále držali preplnenú dvoranu v hlučnom smiechu a šikovne vsunuté ľudové piesne, v sbore prednesené, vyvolaly zrovna nadšenie. Obsah kusu podávať nejdem, je on dostatočne známy nejednému zo ct. čitateľov, ale zamlčať výtečnú hru hercov i súhru nesmiem. Slečna Klementína Fridrichovská uhádla veľmi dobre stať sa stredobodom, držala sa na výške primeranej; v titulnej úlohe : Lazanka, bohatá vdova. Slečna Anna Treskoňová, ktorá i krásrou, z čerstvých ruží kytkou bola od ct. obecnstva poctená, robila by veľkú česť i väčšiemu javisku; v titulnej úlohe : Anička, chovanica predošlej. Jej hra bola pravdivá, závideniahodná; bo hlučnému potlesku nebolo konca kraja. Veľmi dobre predniesol ťažkú úlohu pán Jozef Durný v titulnej úlohe : Janík, jakožto syn bohatej vdovy Lazanky. Dobro sa zadržali i slečné : Gizella Mináriková v titulnej úlohe : Gajdošička vdova, suseda Lazanky; sl. Johanna Skotnická v titulnej úlohe : Evuša, žena Kohútika; sl. Mária Spa-

čeková v titulnej úlohe: Katuša Táralka, žena, čo vajcia skupuje. Tu by ste len boli videli a očuli klebetiť ctení čitatelia tieto tri slečné; ani staré baby na krštení, jedna pred druhou. Jejich jazičky jim tak len rapotali. Česť a chvála i pani Antonii Dubnicayovej v úlohe: Zuzka, dcéra Gajdošičky. V dobrom humore držal ct. obecnstvo pán Štefan Slivoň čo Kohútik. I ostatnie herečky: sl. Kornelia Malobická v úlohe: Darina, grófká; sl. Mária Durných v úlohe: Olga, dcéra učiteľa a spoločnica grófký; sl. Mária Adamíková v úlohe: Krivá Dora, krajčírka; slečna Anna Fundáreková v úlohe: Marka, a sl. Anna Šichmanová v úlohe: Katka, priateľky Aničkine a Zuzkine, ačpráve prvý raz vystúpily, hraly s porozumením a verne. Veľmi dobre sa vynímal vo svojej hre p. Dr. Jozef Minárik ako gróf Imrich Lipiansky z Lipian; a pán Vladimír Jesenský v úlohe: Ivan Blahoň, správca grófskeho majetku. Dobre predniesli svoje úlohy čo priatelia Janíkovy, pán Štefan Bíroš, ako Jožko; a pán Jozef Bóžek ako Ondřík. Lahko sa vžili do svojho nového úradu pán Ferdinand Dubnicay čo učiteľ Bohuslav Dumný; a pán Ondrej Fridrichovský v úlohe: Štefan Mudrák, rychtár. Verne predstavil obecného sluhu pán Štefan Bóžek v úlohe Jurka.

Nuž len gratulovať môžeme našim hercom i herečkám a prosíme ich, aby i na budúce obetovali sa tak ochotne k zriedkavej a ušľachtilej zábave.

Pánom vidiečanom srdečne ďakujem za jejich návštevu a prosíme, žeby i na budúce nás svojou prítomnosťou poctiť ráčili. Zastupené byly nasledujúce obce: Hliník, Rovné, Starovec, Hvoznica, Štiavnik, Predmier, Súľov, Plevník; mestečká: Povážska-Bystrica, Žilina, Rajec a Nové Mesto nad Váhom.

Chýr, akého si «Rozmajrín» nadobudnúť, málo ktorý divadelný kus si môže podobného nadobudnúť.

Po predstavení bola tanečná zábava, ktorá v dobrej nálade trvala až do bieleho rána. Príjem tohoto večierka obnášal asi 1000 korún.

Pánom riaditeľom, zvlášte pánu Pavlovy Trusinovy, rim. katol. učiteľovi, za jeho obetivé namáhanie prísluší uznanie v najväčšej miere.

Ján Tvrďy.

Veľká Lehota.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovným mojím riadkom v našom obľúbenom «Kreštane» miestočka dopriať.

Februára 11. sme mali novú voľbu v Žabokrekách, ako je hádam celému svetu známo, ktorú sme — buď Bohu chvála — s víťazstvom ľudovej strany skončili a zvolili sme si pána Dr. Major Ferenca za ablegáta. Tak sme porazili liberálov, že už okolo 8-jej večer sa všetko bolo s dlhými nosmi potratilo, my ale s veľkým oduševnením, spevom a muzikou sme vytrvali až do skončenia voľby, pokiaľ práve naša obec, Veľká Lehota, bola samá poslednia pri II. urne k hlasovaniu pripustená.

Neidem opisovať tie všeliaké vyhrážky, prenasledovania, citovania a všeliaké pokúšky, ktoré sa ujšly našim ctihodným voličom v údolí nováčkeho notáriatu. Od toho

najposlednejšieho pisára až po fõispána tito páni zabudli na zákony a robili všetko možné, ale všetko márne bolo, lebo im nikto nepodľahol jejich pokúškam.

Preto na slávu musím privolať takémuto neohrozenému ľudu, aký sa nachodí v našej Podhradskej doline, z ktorej najväčšia sláva patrí Malolehotčanom, lebo tito pod vedením pána rychtára 36 hlasov odovzdali na ľudovú stránku, Podhradčania 20 a Veľká Lehota 33, teda všetko číro čisté ľudové obce, vyjmúc židov, ktorých že len s pomocou žandarmerie povyhánali na voľbu.*

V Novákoch, Horných Letovciach tiež boli číri ľudáci, kde najväčšia sláva patrí pánu rychtárovi Štefanovi Oršula, ktorý veľkým pokúškam bol vystavený a predsa vytrval pri zástave ľudovej stránky.

Ešte raz na slávu volám všetkým našim cteným voličom, že by aj naďalej tak vytrvali pri ľudovej strane a jedným hlasom zvolali: Nech žije dr. Major Ferenc, náš ľudový ablegát.

Andrej Bobok ml.

Od V. Božšán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Že nakoľko cigánily «Slov. Nov.» na žabokrekských ľudákov, toho dôkazom buď nasledovné:

Jeden privandrovaný do obce Praznóc Čech, väčší majiteľ, jednému občanovi v Bäckafalu dal 50 zl., aby zo susednej obce V. Božšán ľudákov zverboval na stránku liberálov. Tento nie len že žiadneho ku liberálom nedoviedol, ale ani sám na liberálneho kandidáta nehlasoval. Dvomi občanom praznovským, jednému 5 zl., druhému 5 korún dal, aby na liberála hlasovali. Ten prvší si kúpil nové čizmy, druhý ale za tých 5 kor. kúpil sebe duplovaký v Topolčanoch. Keď domov išli dosť podgurážení, prvší stratil čizmy, druhý tiež duplovaký. To sa pred voľbou stalo. Tito dvaja rozželení nad stratou svojou prehovárali sebe: veru nás Pán Boh potrestal! My musíme to myslieť, že tieto peniaze sú neni požehnané. A keď voľba bola, na ľudového Major Ferenca hlasovali. — Takýchto kúskov, čo po väčších obciach porobili korteši liberálni, je až primnoho. Liberálni kandidát sebe z Pešte, Nitry, Trenčína, Prešporskej stolice kortešov došikoval. Tito majstri v nočných hodinách spokojných občanov znepokojovali, do krčmy vábili, najprv dobrými rečami nahovárali, potom sľubami, konečne vyhrázaním strašili. — K tomu židi s trugami a cigárami ľud vábili a čo bolo koniec historie, pri voľbe ľudáci zvíťazili, tak sa stalo: že hlas ľudu je hlas boží.

Pravdomlúvny.

Z Hornieho Kamenca.

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kreštane.

* To sa vaši židia len tak vyhovárajú. Och, žid sa veru v Uhorsku nedá žandárom honiť. — Oni sa len vyhovárajú, aby ste sa nad nimi zlutovali a jejich kšefty neopúšťali. R.

Keď som počul, že naša ľudová strana zvíťazila nad tatármi v okrese žabokrekskom, s radosťou chytám pero do ruky a na krátko pár slov píšem.

Buďte pozdravení ct. p. voličia ľudoví žabokrekského okresu!

Sláva vám za vaše hlasovanie! Nech žije váš pán vyslanec p. dr. Franc Major. Jako nekdý bol Jozef, syn Jakubov od bratov svojich prenasledovaný, do suchej studne vhozený, potom za 20 strieborných Izmaelským kupcom predaný a predsa zvíťazil nad bratmi svojimi, tak ste aj vy zvíťazili nad liberálmi. Za toto vaše bojevanie chvála a sláva vám!

A vy páni voličia liberálni, ktorých bola najväčšia čiastka z Rudnianskej doliny, vám to nič neosožilo. — Predsa ste nič nevykonali. Darmo ste sa skrivali v pálenici, keď ste išli na voľbu, čo ste sa báli, že vás ľudáci napadnú. Predsa ste ostali v hanbe!

Ct. p. Duriš zo Skačian, dopisovateľ v čísle 6-tom v našom milom «Kreštane» dobre sľuboval, že buchne p. Rudnai, lebo tak sa aj stalo. Za toto vaše hlasovanie všetkým vám ľudákom srdečne vynšujeme všetci my ostatní dobrého zdravia a božského požehnanja. *Pavel Mikula.*

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

U nás je obecný kasír Ignác Vajs; mal on licenc ale pred dvoma roky. Ako vyšiel zákon, že šenkár nesmie byť v obecnom úrade, teda náš pán kasír, aby mohol aj zákonu za dosť učiniť, dal licenc prepísať na svojho brata a ten má obchod s kožou. Teda on mal to právo na taký dom dať licenc, kde roku 1993., keď bol minister Vekerle, nemohol sa licenc dostať, lebo že je to blizo kostola. Včul to náš pán Ignác Vajs previedol a tak je kasír aj dôchodok berie zo šenku. Tak sa veci majú, ale o tom náš pán minister financie nevie, lebo istotne by to nedovolil.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážžený Pán Redaktor!

Zpravu o našej malej osade sme v našom premiľom «Kreštane» ešte dosavád nečítali.

Radostným srdcom ale chytám teraz pero, abyeh verejnosti sdělil, že od tej doby, čo strana naša, chudobných roľníkov, jestvuje, neohrozene sme sa jej kresťanských zásad pridržali. Ráz náš kresťanský zaocelil očistec Stupavský, lebo už štyrikrát sme sa pod zástavu ľudovú v Stupave dostavili, a síce 1. keď Látkóczy, 2. keď Komlóššy sa vymenovali, 3. a 4. keď Komlóššy dvakrát buchol; vyjmúc niektorých, čo ich vždy jatrá husacie omámia, zostaneme všetci, dokúď nás Boh nebeský živí, verní ľudáci.

Ale hlasovná vec, ktorú sdělif chcem, je tá, že nám navždy pamätný zostane 20-ty február, ponevác tento deň sa nám otvoril spolok: «Katol. čítací Kruh». Ešte v jaseň ozývali sa hlasy o potrebe založenia čítáceho kruhu, kde by sme sa jednomyseľne shromažďovať, jedon dru-

hého ku vytrvanlivosti povzbudzovať, užitočné veci čítať a poslúchať, obecné záležitosti pojednávať mohli, a čo hlavná vec jest, dočítať sa mohli, jako naši vyslanci na sneme hospodária, ktorá strana je to, čo naše záujmy na srdeci nosí. Lebo keď prijde čas voľby, neni možno takým voličom, ktorí prez 5 rokov pozornosťou nesprievádzali, účinkovanie vyslancov, za niekoľko dní všetko rozpovedať; takí ani nie sú schopní pri voľbách z presvedčenosti jednať, budú slabi jako trsf. Aby sme pevní obstáli proti jakýmkoľvek vetrom pokúšania, potrebujeme pevnú presvedčenosť, a tú si len usilovný čitateľ «Kreštana» behom rokov nadobudnúť môže.

Počujúc náš duchovný otec všeobecnú žiadosť, už minulý rok 15-ho decembra svolal nás na utvoriťce shromaždenie, v ktorom stanovy čítáceho kruhu prítomní hospodári prijali, a teraz od ministra vnútra potvrdené ich máme.

Pamätný nám zostane 20-ty február, lebo sme v tento deň vyročitý 25-ročného slavného panovania svätého Otca vyhovelí jeho žiadosti: «aby v každej osade katol. kruh založený bol». — Po v chráme odbavenom «Veni Sancte» sišli sme sa 63 údov na 1. valné riadne shromaždenie u etihodného hospodára p. Jozefa Polák, ktorému vďaka, že nám jednu peknú dlaženú izbu za malú cenu popustil. Za predsedu zvolený bol: dp. Ján Viršík, farár miestny; zápisníkom: Martin Vícen; pokladníkom: Ján Polák; hospodárom: Ján Polák najmladší zostal.

Predseda oduševnenosťou rečnil o potrebe spolko-vého účinkovania a sjednotenia sa, prosil prítomných, by nie len dnes, keď sa žiadosti sv. Starca zadosť učinilo, ale často pamätali v modlitbách na neho. Skončil valné shromaždenie slovami: «nech žije sv. Otec Lev XIII. a slavne panujúci náš kráľ František Jozef. *Prítomný.*

Spisy redakcii zaslané.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 11. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 1. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Odkazy redakcie.

P. M. v H. V. T. Listov 11/2 dostali sme. Máte celkom pravdu, ale sa musí vyčkať, či sa stane zákon platným, alebo klebety. Utužujte ľud v tom presvedčení, že kto sa chce všetkým páčiť, neľubi sa konečne nikomu. Aj keďby páni boli proti tomu, koho ľud chce, zvíťazí tento.

Riadny dopisovateľ z vidieku prievidzkého. Dopis dali sme sadzačom. Spomínaný článok obdržali sme, ale vtedy sa nám nehodil.

Spadovský. Za láskavé nám poslané články vďaka! Také veci sú nám veru veľmi potrebné.

Odkaz «zlatému» mudrcovi. Nech odpustia, «zlatý» priateľu, že som ich hodinky mojím «sprostým» vicom tak hrubo obrazil. Ja «sprostý» som nevedel, že je to ich chľuba, tak drohocený poklad. Bol som tej mienky, že ako si my sprostí prepačíme, že to i páni múdri tak srobia. Uznávam svoju hlúposť, ešte som na toľko nez múdrel, abych vedel grobiániť. I čo vám dať za tie tituly, s ktorými ste ma vyznačili v čísle «Krestana» myslím 6. a 8.? «Zlata» striebra nemám. Naučte ma, kde si mám pripraviť tie medaile. Či na tú «driru», z ktorej, ako ráčili písať, že sprostý vietor duje? To už i môj sprostý rozum nahliadne, že bárs mrsko sa v tom osvedčení seba charakterizovali a sami sebe krk «ulomili». Vidím, že trpia pán na veľkú zľč, od mnoho učenia. Keď sú tak múdri, prosím dľa porekadla hlúpemu odstúpiť a odpustiť, a zo svojej hojnej múdrosti dačo poučného pre «Krestana» napísať, ale nie také hrubé dósy, ako ostatný raz. Prepadené hodiny! keď som vedel pre ne planým človekom ostať! Ja planý človek, viac už písať nebudem o tomto! ešte raz mille pardon!

A. Ikrényi. Oba články upotrebíme. O tej spisbe slovenskej nedá sa dosť nakričať. V najbližšej budúcnosti budú však muset naši pánkovia zaobierať sa so slovenskou spisbou, lebo slovenskí socialisti začínajú sa mocne organizovať a hromžia tu na kňazov, že nestarajú sa o literaturu chudobného ľudu slovenského.

Pritomný, Jakubov. Obstojno píšete slovenský; slúži vám to k česti.

Michal S. v R. Neobdržali sme.

Prijme sa do učenia.

Hľadáme kresťanského, asi 13—14-ročného, z dobrého domu pochádzajúceho chlapca do svojho obchodu s miešaným tovarom. Radi by sme boli, keby ten chlapec okrem slovenčiny i inou rečou hovoril,

Bratia Meress, kupci
v Námestove (Orava.)

Oznam.

Ružomerská Priemyselnícka Banka dáva aj väčšie požičky na 10, 15, 20 až 25-ročnú amortysáciu. Kto by sa o túto požičku uchádzal, nech si zaopatrí výťah z gruntovnej knihy a nepohnutelný majetok dá úradne ošacovať, a potom už či osobne alebo písomne nech sa na Banku obráti, ktorá túto záležitosť v najkratšom čase vybaví.

Správa Banky.

Odpredaj majetku.

V Lazanoch (pri Kláštore, Turčianska stol.) zo slobodnej ruky predávam majetok, pozostávajúci z domu na bývanie s hospodárskymi stavbami, 16 katastr. jutár orácej zeme, 6 jutár lúk, 5 katastr. jutár pašienku, z vlastnej a urbárskej hory. Cena 4000 zl. (8000 korún).

Emil Volko

v Kláštore (Znióváralka, Turóczm.).

Poistenie proti ohňu

založené roku 1824.

Viedeňsky c. kr. úradne zaznačený proti ohňu vzájomne poistujúci ústav

prijíma každé poistenie proti ohňu, a síce: budovy náradia, šaty a iné k zariadeniu potrebné veci, ďalej: kupecké sklady a hotovizne, obchodové zariadenia atď. najlacnejšie a pod najprajnejšími podmienkami proti ohňu poistuje. Viedeňský c. kr. zazn. proti ohňu vzájomne poistujúci ústav, je jediný ústav, ktorý z čistého dôchodku poisteným podiele dáva. — Roku 1898 20%, 1899 20%, 1900 20% a 1901 20% zo zaplatených poplatkov poisteným zpiat vyplatil. Záložné základiny (reserva) čisté od všetkej farchy do konca roku 1899 činia vyše 8,100.000 korún. Stav poistenia koncom roku 1899 vyše 1.835.000.000 korún.

Poistenie života odporúča a vysvetlenie snažne podá

hlavná agentura v Igllove (spíšská stolica)

Štefan Žajtlik.

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom uho-Inovernený).

Ctený Pane! Moje ošpané nežraly a byly veľmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu i balík sviňského krmného prášku; a je to na podiv! nestačím svoje ošpané dosť krmiť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najsožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného práchu.

31/10. 1900.

S úctou

Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici písanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisicdeväťsto jeden.)

(Notárska pečaf.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczy-ho* sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy poštou: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.* — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežaťa Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregácia

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovoľená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapešť, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozposiela franko.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, prostriedok! Nie ajní krčom srdca, opilciami, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemočiam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieranu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. ě.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kďežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kďe nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri t'azkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierekou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

„Sohr Sväto-Antonská“ fabrika na strieborno-ocelové kosy, ktorej jediný a výhradný
rozsielateľ a predavateľ je

Pán JOZEF SOHR v meste **Somogy-Szill**

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún
vyplatí tomu,
kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z

daktorej inej fabriky,
200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto Antonských» vie preukázať päť zlých kôs.

Kto úplne spoľahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hoc komu na žiadosť darmo a vyplatene zašle.

Diamanto-ocelová britva s troročnou zárukou jeden kúsok 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednať shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody!
— Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k obozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka!

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

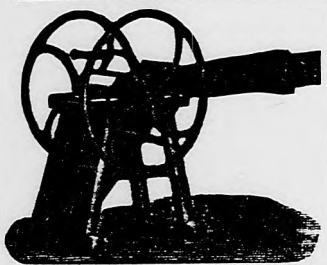
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mláčacky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievacky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

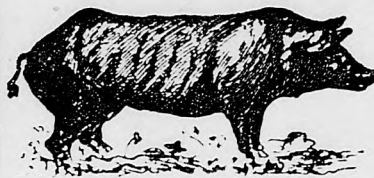
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčänmege.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrlešie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti dúlu sviň,

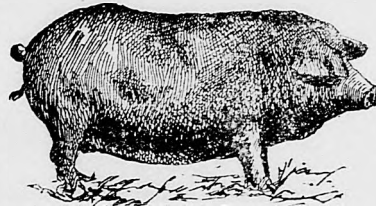
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc dakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch, krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akokoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

Od 25 rokov známe a chýrne karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

Jánom Friedrichom, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym domácim liekom proti zapchaniu, zašľamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarrhu, zpučnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť pošle sa poštovou poukážkou, tak zasielka piluliek pošle sa s vyplatením poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než 1 balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo

J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešp. stolica).

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Vefactený pane lekárník! Prosim, zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovali. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondrej Novák, roľník, č. 17.

Ctený pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balík Vašich karpatských zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na mój žalúdok veľkú bolasť a mnoho peňazí som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som začal užívať Vaše pilulky. Tak nech Vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo najďalej slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Veľkej Bytči, dňa 18. okt. 1898. S úctou Ján Horák.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v Malackách Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dňa 16. dec. 1897. So zvláštnou úctou Vinc Vég, farár.

Urodzený pán lekárník! Znovu prosím jeden závitok z Vašich zdravotných piluliek, ktoré naozaj podivuhodné účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok. V Eleku, dňa 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárník! Ráče mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyľiečil. Smele ich môžem hocomu odporúčať.

V Apáth-Maróthe, dňa 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.